

ΔΕΝ ΥΠΗΡΞΕ ΠΟΤΕ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (του Πάνου Παναγιώτου)

Στη μαύρη επέτειο των δύο ετών από την έναρξη της ‘ελληνικής κρίσης’ τα στοιχεία για την οικονομία της Ελλάδας είναι τόσο δραματικά χειρότερα απ’ ότι πριν την κρίση που μπορεί κανείς να κάνει λόγο για

δύο εντελώς διαφορετικές χώρες.

Με βάση τα όσα μέχρι σήμερα έχουν γίνει γνωστά από τα ελληνικά και τα διεθνή ΜΜΕ, **τον Οκτώβριο του 2009 η Ελλάδα αποφάσισε, ήδη, την προσφυγή της στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ώστε να προετοιμαστεί ένα σχέδιο ‘διάσωσης’ της.**

Λίγους μήνες αργότερα το σχέδιο ‘διάσωσης’ είχε καταρτιστεί και η Ελλάδα υπέγραψε το Μνημόνιο με την Τρόικα το οποίο θα έλυσε τα δημοσιονομικά προβλήματα της χώρας και θα άνοιγε το δρόμο της ανάπτυξης εντός δύο με τριών ετών. Σήμερα, γνωρίζουμε πως **η Ελλάδα όχι μόνο δε σώθηκε αλλά βούλιαξε σε μία βαθιά ύφεση**, ενώ υπέστη δραματική χρηματοπιστωτική, χρηματιστηριακή, τραπεζική και κοινωνική βλάβη.

Αποτελεί, ωστόσο, αυτό μία έκπληξη; Καταρτίστηκε πράγματι ένα σχέδιο διάσωσης της Ελλάδας το οποίο απλά δεν εφαρμόστηκε σωστά και έτσι δεν πέτυχε; Η απάντηση την οποία θα δούμε αναλυτικά παρακάτω είναι, μάλλον, αρνητική. Μία σειρά στοιχείων δείχνουν πως στην πραγματικότητα μπορεί να υπήρξε οτιδήποτε άλλο πέρα από ένα σχέδιο διάσωσης της Ελλάδας.

Πριν προχωρήσουμε, όμως, σε αυτό και προκειμένου να γίνει κατανοητό το μέγεθος της βλάβης που έχει συντελεστεί στη χώρα

στα δύο τελευταία χρόνια, αρκεί να εξετάσουμε το χτες και το σήμερα όσον αφορά στη χρηματοπιστωτική, τη χρηματιστηριακή, την οικονομική, την τραπεζική και την κοινωνική κατάσταση στην Ελλάδα αλλά και τις εξελίξεις στο χρέος και το δημοσιονομικό έλλειμμα.

Χρηματοπιστωτικός Τομέας

Η βλάβη που έχει υποστεί η χώρα στο **χρηματοπιστωτικό τομέα** είναι ανεπανόρθωτη και η αποχή της από τις αγορές κεφαλαίων για την άντληση δανείων είναι σχεδόν δεδομένη για πολλά χρόνια. Έτσι:

- Τον Οκτώβριο του 2009 η Ελλάδα δανειζόταν με **4,5% σε ορίζοντα δεκαετίας** ενώ σήμερα το επιτόκιο 10ετίας ανέρχεται στο **24%** (πλέον η χώρα δανείζεται με 4,86% σε ορίζοντα εξαμήνου, περισσότερο απ' ότι για δέκα χρόνια το 2009).
- Τον Οκτώβριο του 2009 η Ελλάδα δανειζόταν με **1,28% σε ορίζοντα διετίας** και τώρα το επιτόκιο διετίας ανέρχεται στο **76,6%**
- Τα **CDS 5 ετών** για την Ελλάδα βρισκόταν στις **120** μονάδες βάσεις τον Οκτώβριο του 2009 και έχουν ξεπεράσει τις **6000** μονάδες βάσης σήμερα.
- Οι πιθανότητες **πτώχευσης** της Ελλάδας με βάση τα CDS ήταν σχεδόν **ανύπαρκτες** τον Οκτώβριο του 2009 ενώ αποτιμώνται στο **99,9%** σήμερα.
- Τον Οκτώβριο του 2009 η Ελλάδα βρισκόταν στη **κατηγορία A** ως προς την βαθμολογία των οίκων πιστοληπτικής αξιολόγησης ενώ δύο χρόνια αργότερα έχει βρεθεί στην **κατηγορία C** με την απειλή να περάσει στην D (πτώχευση).
- Τον Οκτώβριο του 2009 τα **ελληνικά ομόλογα** θεωρούνταν ασφαλή και βρισκόταν στα χαρτοφυλάκια των μεγαλύτερων διεθνών τραπεζών και επενδυτικών εταιριών. Σήμερα τα ελληνικά ομόλογα είναι τα πιο **τοξικά διεθνώς** και οι διεθνείς επενδυτές κάνουν τα πάντα για να απαλλάξουν τα χαρτοφυλάκια τους από αυτά.

- Οι υποσχέσεις και οι προβλέψεις πολιτικών και Τρόικας πως η χώρα θα επέστρεφε σύντομα στις αγορές αν προσέφευγε στο ΔΝΤ και το μηχανισμό στήριξης, αν λάμβανε μέτρα για το έλλειμμα, αν ψήφιζε το μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα κλπ δεν υποστηρίζονταν ούτε τότε ούτε και τώρα από κανένα στοιχείο με βάση τις προηγούμενες κρίσεις (τραπεζικές, οικονομικές, νομισματικές, χρηματοπιστωτικές, οικονομικές και χρέους) και ήταν στην καλύτερη περίπτωση απόλυτα άστοχες εξ αρχής.

Χρηματιστηριακός Τομέας

Η ζημία που έχει υποστεί η χώρα στο **χρηματιστηριακό τομέα** κάνει το κράχ του 1929 να μοιάζει με πρόσκαιρη πτώση.

- Το ελληνικό χρηματιστήριο υπέστη συντριβή χάνοντας από τον Οκτώβριο του 2009 το **75% της κεφαλαιοποίησης του** (περισσότερα από **110 δις δολάρια**).
- Οι ελληνικές εισηγμένες εταιρίες συρρικνώθηκαν σε πρωτοφανή βαθμό ως προς το χρηματιστηριακό τους μέγεθος και τη χρηματιστηριακή τους αξία.
- Εκατοντάδες χιλιάδες μικροεπενδυτές δέχτηκαν το τελειωτικό χτύπημα στα χαρτοφυλάκια τους βλέποντας τις επενδύσεις τους να εξαερώνονται.
- Το ελληνικό χρηματιστήριο καταγράφει τις μεγαλύτερες ετήσιες απώλειες μεταξύ των 82 μεγαλύτερων χρηματιστηρίων του κόσμου για δεύτερη διαδοχική χρονιά όταν μέχρι τον Οκτώβριο του 2009 βρισκόταν στο top 10 των χρηματιστηρίων με τη μεγαλύτερη απόδοση.
- Η ελληνική χρηματιστηριακή αγορά ήταν το 2009 αναπτυγμένη ενώ σήμερα θεωρείται πλέον αναδυόμενη.
- Οι διεθνείς επενδυτές τον Οκτώβριο του 2009 εμπιστεύονταν το ελληνικό χρηματιστήριο ενώ σήμερα το αποφεύγουν πάση θυσία.

Οι Έλληνες πολιτικοί όχι μόνο δεν προστάτευσαν το ελληνικό χρηματιστήριο, τις εισηγμένες σε αυτό εταιρίες και τους επενδυτές αλλά υποσχόμενοι πως η προσφυγή στο ΔΝΤ θα έλυσε την κρίση, θα προστάτευσε τις τράπεζες και θα προκαλούσε μεγάλη

βελτίωση στην οικονομία σε σύντομο χρονικό διάστημα παρέσυραν τις εταιρίες και τους επενδυτές και τους εμπόδισαν να προετοιμαστούν για τη συντριβή που ερχόταν. Όχι μόνο αυτό αλλά έδωσαν όλο το χρόνο στις τράπεζες και τις εταιρίες του εξωτερικού να ξεπουλήσουν τις μετοχές τους με εταιρίες όπως η BlackRock που σήμερα έχει προσκληθεί να ελέγξει το ελληνικό τραπεζικό σύστημα να εμφανίζονται με γιγαντιαία συρρίκνωση ως προς τις θέσεις που είχαν στο ελληνικό χρηματιστήριο πριν και μετά το 2010.

Οικονομία

Όσον αφορά στην **οικονομία** τα στοιχεία για τη βλάβη που έχει συντελεστεί μόλις σε δύο χρόνια είναι αποκαρδιωτικά.

- Η **ανεργία** απογειώθηκε από σχεδόν **9%** τον Οκτώβριο του 2009 σε πάνω από **16%** σήμερα. Οι άνεργοι αυξήθηκαν περίπου κατά **400 με 500 χιλιάδες**. Η Ελλάδα μπήκε στο top 10 των χωρών με τη μεγαλύτερη ανεργία στον κόσμο (μεταξύ των 50 πιο αναπτυγμένων κρατών) ξεπερνώντας χώρες όπως η Ινδία, η Τανζανία, η Βουλγαρία, η Αίγυπτος, η Κολομβία κλπ και προσεγγίζοντας τα επίπεδα ανεργίας της Νιγηρίας (19,70%).
- Η **συρρίκνωση στο ΑΕΠ** της χώρας είναι η μεγαλύτερη από το 1975 και μία από τις μεγαλύτερες στην ιστορία σε καιρό ειρήνης. Αν η συνολική μείωση του ΑΕΠ μέχρι τη στιγμή που θα αρχίσει η ανάπτυξη υπολογιστεί στο 10% (κατά πάσα πιθανότητα πολύ περισσότερο) και αν η Ελλάδα αρχίσει να αναπτύσσεται με 2% σταθερά αμέσως μετά την ύφεση, τότε θα χρειαστούν περίπου 5 χρόνια από το τέλος της ύφεσης για να πλησιάσει το ΑΕΠ του 2008 και στο μεσοδιάστημα θα έχουν χαθεί τουλάχιστον 60 δις ευρώ μόνο από τη μείωση του ΑΕΠ.
- Ο **δείκτης επιχειρηματικής εμπιστοσύνης** κατέρρευσε.
- Το ίδιο και ο **δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης**.
- Ο δείκτης **βιομηχανικής παραγωγής** προσέγγισε τα επίπεδα μετά τη διεθνή κρίση του 2008.
- Οι δείκτες για τον **οικονομικό πόνο** τοποθετούν την Ελλάδα

μεταξύ των φτωχότερων κρατών της Ευρώπης με το 85% να δηλώνουν πως βρίσκονται σε δεινή ή άσχημη οικονομική κατάσταση (έρευνα Gallup 25/09/11).

Οι πολιτικοί υποσχέθηκαν καλύτερες οικονομικές συνθήκες και ανάπτυξη από το 2011 για να έρθει στην πραγματικότητα η μεγαλύτερη ύφεση διεθνώς μεταξύ των 50 πιο αναπτυγμένων κρατών.

Τραπεζικός κλάδος

Όσον αφορά στον ελληνικό **τραπεζικό κλάδο**, τον Οκτώβριο του 2009 εξακολουθούσε να είναι ο ισχυρότερος των Βαλκανίων και ένας από τους πιο ανθεκτικούς στη διεθνή τραπεζική κρίση και στην κατάρρευση της Lehman Brothers. Οι ελληνικές τράπεζες είχαν πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίων, κάλυπταν πλήρως τις δανειακές τους ανάγκες, είχαν σημαντική κεφαλαιακή επάρκεια και απολάμβαναν μεγάλες εισροές κεφαλαίων. Οι μετοχές των ελληνικών τραπεζών στο χρηματιστήριο είχαν ανακάμψει εντυπωσιακά από τα χαμηλά του 2009, η χρηματιστηριακή κεφαλαιοποίηση των τραπεζών είχε αυξηθεί κατά πολύ, οι ελληνικές τράπεζες βρισκόταν στα μεγαλύτερα διεθνή χαρτοφυλάκια.

Σήμερα η εικόνα του ελληνικού τραπεζικού κλάδου είναι δραματική.

- Οι ελληνικές τράπεζες εξαρτώνται για τη χρηματοδότηση τους από την ΕΚΤ και από τις εγγυήσεις του ελληνικού κράτους.
- Η χρηματιστηριακή τους αξία έχει σχεδόν εκμηδενιστεί.
- Αντιμετωπίζουν την πιθανότητα δραματικών απωλειών από ένα κούρεμα της τάξης του 50% στα ελληνικά ομόλογα που κατέχουν.
- Έχουν δει τα επίπεδα των καταθέσεων σε αυτές να βουλιάζουν με την εκροή κεφαλαίων προς το εξωτερικό να είναι η μεγαλύτερη που καταγράφηκε στα τελευταία 40 χρόνια.
- Η τεράστια ύφεση, η ανεργία, η αύξηση των ιδιωτικών

πτωχεύσεων, η τραγική εικόνα της ελληνικής αγοράς κατοικίας και μία σειρά άλλων προβλημάτων κάνουν αυξάνουν θεαματικά τις επισφάλειες των τραπεζών και σε συνδυασμό με όλα τα παραπάνω δημιουργούν μία εικόνα δραματική.

Κοινωνία

Όσον αφορά στην κοινωνική βλάβη θα σταθώ στην ψυχολογία των πολιτών και στα **ποσοστά απαισιοδοξίας** που σήμερα βρίσκονται **κοντά στα υψηλότερα επίπεδα διεθνώς**, καθώς οι Έλληνες περιμένουν πως η οικονομική τους κατάσταση θα είναι δραματικά χειρότερη σε πέντε χρόνια απ' ότι σήμερα (στοιχεία Gallup). Προηγούμενες μελέτες που έδειξαν αντίστοιχη μείωση στην εκτίμηση για την ποιότητα ζωής άλλων πληθυσμών, καταγράφηκαν σε χώρες όπου τελικά έλαβαν χώρα εξεγέρσεις, "υποδεικνύοντας ότι τέτοιες εκτιμήσεις αποτελούν ένα σημάδι που δεν πρέπει να αγνοηθεί" όπως αναφέρει χαρακτηριστικά η μελέτη της Gallup η οποία καταλήγει πως "οι Έλληνες πολιτικοί ηγέτες πρέπει να εργαστούν ώστε να ενισχύσουν την αισιοδοξία και την εμπιστοσύνη των πολιτών για να αποφύγουν ακόμη πιο σοβαρά προβλήματα."

Χρέος

Όσον αφορά στο χρέος, μέχρι τον Οκτώβριο του 2009 δεν υπήρχε καμία έκθεση από οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης, διεθνείς τράπεζες, διεθνή οικονομικά ινστιτούτα, πανεπιστήμια, διεθνείς οργανισμούς όπως το ΔΝΤ, την Παγκόσμια Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Ένωση ή οποιαδήποτε άλλο ειδικό όργανο που να υποστήριζε πως το ελληνικό χρέος δεν ήταν βιώσιμο. Σήμερα, το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ έχει αυξηθεί με τρομακτικούς ρυθμούς και δεν υπάρχει καμία έκθεση που να θεωρεί το ελληνικό χρέος βιώσιμο χωρίς αναδιάρθρωση. Επιπλέον, οι πολιτικοί υποσχέθηκαν από την πρώτη στιγμή πως η προσφυγή στο ΔΝΤ θα έλυσε το οποιοδήποτε πρόβλημα είχε προκύψει με τη διαχείριση του ελληνικού χρέους θέτοντας ως στόχο το 2012. Σήμερα, οι στόχοι αυτοί μεταφέρθηκαν τόσο μακριά στο μέλλον που δεν αποκλείεται οι περισσότεροι από τους πολιτικούς που συμμετέχουν στις

σημερινές αποφάσεις να μη ζουν για να διαπιστώσουν αν τα 30ετή ή 40ετή πλάνα τους θα στεφθούν τελικά με επιτυχία.

Έλλειμμα

Όσον αφορά στο δημοσιονομικό έλλειμμα η μείωση που πέτυχε η Ελλάδα είναι πράγματι εντυπωσιακή, ‘κολοσσιαία’ όπως της χαρακτήρισε η επικεφαλής του ΔΝΤ, Κριστίν Λαγκάρντ. Κολοσσιαίο, ωστόσο, ήταν και το τίμημα που έπρεπε να πληρώσει η χώρα προκειμένου να πετύχει αυτή τη μείωση και αν κάποιος βάλει στη ζυγαριά τα οφέλη και τις ζημίες θα δυσκολευτεί πολύ να μη θεωρήσει παράλογη την πολιτική που η Τρόικα ζήτησε από την Ελλάδα να ακολουθήσει.

Φτάνουμε, λοιπόν, στο ερώτημα που θέσαμε στην αρχή: **Υπήρξε ποτέ σχέδιο διάσωσης της Ελλάδας το οποίο απλά δεν εφαρμόστηκε σωστά και έτσι δεν πέτυχε;** Θα προσπαθήσω να δώσω την απάντηση όπως αρμόζει, δηλαδή όχι με στοιχεία από το σήμερα αλλά με αυτά που παρουσιάστηκαν στο παρελθόν λίγο πριν και λίγο μετά την υπογραφή του Μνημονίου και όπου είχε γίνει με σαφήνεια η διαπίστωση πως σχέδιο διάσωσης της Ελλάδας δεν καταρτίστηκε ποτέ αλλά αντίθετα δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για μία οικονομική καταστροφή.

Σε ανάλυση που δημοσιεύτηκε λίγες ημέρες πριν την υπογραφή του Μνημονίου, με τίτλο **“Το ελληνικό κυνήγι παγκόσμιου δημοσιονομικού ρεκόρ”** (όλα τα άρθρα που αναφέρονται περιλαμβάνονται στο βιβλίο ‘Υπόθεση Ελληνική Κρίση – Περίεργες Συμπτώσεις” εκδόσεις Λιβάνη) είχα παραθέσει στοιχεία από παλαιότερες εκθέσεις του ΔΝΤ που έδειχναν πως οι στόχοι που επρόκειτο να θέσει το Μνημόνιο ήταν, ουσιαστικά, αδύνατο να επιτευχθούν αλλά και πως ακόμη και αν η Ελλάδα κατάφερνε να τους κατακτήσει δε θα έλυne τα προβλήματα που υποτίθεται πως προσπαθούσε να αντιμετωπίσει.

Σε επόμενο άρθρο που δημοσιεύτηκε μετά την υπογραφή του Μνημονίου με τίτλο **‘Το κρυφό διαπραγματευτικό χαρτί της Ελλάδας για το χρέος της’** είχα παρουσιάσει, μεταξύ άλλων, στοιχεία από έρευνες δύο αμερικανικών πανεπιστημίων (το ένα

από τα δύο ήταν το Harvard) και μίας αμερικανικής νομικής εταιρίας, που συνδυαστικά κατέληξαν στο εξής διπλό συμπέρασμα:

“Το 90% του ελληνικού χρέους διέπεται από το ελληνικό δίκαιο και είναι ελεύθερο από εμπράγματα ασφάλειες (υποθήκη στη δημόσια περιουσία), γεγονός που αποτελεί ένα μοναδικό διαπραγματευτικό όπλο για την Ελλάδα, αν θελήσει να το χρησιμοποιήσει, καθώς της επιτρέπει να κάνει ό,τι και άλλες χώρες στο παρελθόν που βρέθηκαν στη θέση της, δηλαδή να τροποποιήσει, μονομερώς, το δίκαιο που διέπει τις συμβάσεις αυτές και να μετατοπίσει χρονικά την αποπληρωμή του χρέους της για μεγάλο χρονικό διάστημα, χωρίς να μπορούν οι δανειστές της να κάνουν οτιδήποτε για να την εμποδίσουν, γνωρίζοντας πως σε περίπτωση δικαστικής διαμάχης, τα αγγλικά και τα αμερικανικά δικαστήρια θα τη δικαιώσουν κατά 99,99%.”

Σε εκείνο το άρθρο ανέφερα, επιπλέον, τα εξής: **“Έτσι, η καλύτερη λύση για την Ελλάδα θα ήταν να χρησιμοποιήσει αυτή τη δυνατότητα της ως διαπραγματευτικό χαρτί και να υποβάλλει μία πρόταση για εθελοντική ανταλλαγή παλιού χρέους με νέο, ώστε από τη μία να αποπληρώσει εις ολόκληρο το χρέος της αποκαθιστώντας πλήρως τη φήμη της και από την άλλη να έχει το χρονικό περιθώριο να το πράξει αυτό χωρίς να εξαντληθεί ψυχολογικά και οικονομικά ο ελληνικός λαός και χωρίς να βλαφτεί ζωτικά η οικονομία της.”**

Η συγκεκριμένη ανάλυση κατέληγε στο συμπέρασμα πως **“ενώ πριν τη συμφωνία** για το πακέτο στήριξης η Ελλάδα είχε στα ‘χέρια’ της ένα χρέος διεπόμενο από το ελληνικό δίκαιο και ελεύθερο εμπράγματων ασφαλειών, **μετά τη συμφωνία** και αφού αυτή εφαρμοστεί στην πράξη, η χώρα θα καταλήξει με ένα χρέος διεπόμενο από το αγγλικό δίκαιο και με εμπράγματη ασφάλεια στη δημόσια περιουσία. Με άλλα λόγια η συμφωνία στήριξης λειτουργεί ως ένας **μετατροπέας, μία ‘χρεομηχανή’**, που από τη μία πλευρά μπαίνει **χρέος με ευνοϊκές συνθήκες για την Ελλάδα και από την άλλη βγαίνει χρέος με ευνοϊκές συνθήκες για τους δανειστές της Ελλάδας.”**

Το τρίτο, τελευταίο και πιο αποκαλυπτικό άρθρο από το παρελθόν στο οποίο θα αναφερθώ εδώ ως υποστηρικτικό του ότι δεν υπήρξε ποτέ σχέδιο διάσωσης της Ελλάδας, τιτλοφορήθηκε **“Σχέδιο ΕΕ – ΔΝΤ για την προστασία τραπεζών & δανειστών με θύμα την Ελλάδα”** και σε αυτό είχα παρουσιάσει έκθεση του **Κέντρου Οικονομικών και Πολιτικών Ερευνών της Ουάσιγκτον (CERP– cerp.net)** που είχε δημοσιευτεί τον **Ιούλιο του 2010** (στην συμβουλευτική ομάδα του **CERP** συμπεριλαμβάνονται οι βραβευμένοι με Νόμπελ Οικονομίας Robert Solow και Joseph Stiglitz και άλλοι εξέχοντες οικονομολόγοι).

Στην έκθεση αυτή του **CERP** αναφερόταν τα εξής: **“Η άποψη που επικρατεί στους πολιτικούς κύκλους είναι ότι το πακέτο στήριξης, παρόλο που προϋποθέτει πολύ σκληρά δημοσιονομικά μέτρα, τελικά θα σώσει την Ελλάδα και την οικονομία της από τους διεθνείς κερδοσκόπους. Στην πραγματικότητα, όμως, τρία χρόνια από σήμερα η Ελλάδα θα αντιμετωπίζει ένα ακόμη μεγαλύτερο από το σημερινό της χρέος. Στο μεταξύ, θα έχουν θυσιαστεί δουλειές και οικονομική ανάπτυξη.**

Το μόνο πράγμα που αυτό το πακέτο στήριξης πραγματικά πετυχαίνει είναι μία μεγάλη αλλαγή στην ιδιοκτησία του χρέους. Με το ελληνικό κρατικό χρέος να μεταφέρεται από τους ισολογισμούς των τραπεζών σε αυτούς των ευρωπαϊκών κρατών (και της ΕΚΤ), ο πραγματικός στόχος ολόκληρης αυτής της επιχείρησης είναι να σωθούν οι ευρωπαϊκές τράπεζες με το να απαλλαχτούν από την ιδιοκτησία χρέους το οποίο κινδυνεύει να μην αποπληρωθεί σε περίπτωση μίας ενδεχόμενης πτώχευσης της Ελλάδας.”

Η έρευνα του CERP κατέληγε ως εξής:

“Ποιος είναι ο πραγματικός στόχος της Ελληνικής Διάσωσης: Αλλαγή ιδιοκτησίας του Ελληνικού χρέους ώστε να σωθούν οι Ευρωπαϊκές Τράπεζες και οι Πιστωτές της Ελλάδας. Τόσο το ΔΝΤ όσο και η ΕΕ είναι σίγουρο ότι έχουν πραγματοποιήσει τους υπολογισμούς που κάναμε σε αυτήν την έρευνα και αναγνωρίζουν ότι είναι απίθανο το πακέτο σωτηρίας τους να αφήσει την Ελλάδα σε ένα σταθερό οικονομικό δρόμο. Υπό αυτήν την έννοια το

πακέτο δε βαδίζει στα πλαίσια ενός τυπικού προγράμματος του ΔΝΤ το οποίο υποτίθεται ότι πρέπει να είναι δημοσιονομικά αξιόπιστο και έτσι να αποκαταστήσει την πρόσβαση της χώρας στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Στην περίπτωση της Ελλάδας το ΔΝΤ και η ΕΕ γνωρίζουν πως το πρόγραμμα τους, παρά τα σκληρά μέτρα, **δε θα αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη των αγορών στην Ελλάδα**. Αυτό ίσως εξηγεί την αύξηση του από τα 40 δις στα 110 στην τελική του έκδοση, ώστε η Ελλάδα να παραμείνει εκτός αγορών για τα επόμενα δύο με τρία χρόνια.

Αυτό εγείρει το καίριο ζήτημα που πηγάζει από το αποκαλούμενο πακέτο σωτηρίας: αν η εμπιστοσύνη των χρηματοπιστωτικών αγορών στην Ελλάδα δεν αποκατασταθεί και την ίδια ώρα η ελληνική οικονομία ωθείται στην ύφεση, σε διψήφια ανεργία και αύξηση της φτώχειας, ποιο είναι το νόημα του; **Ποιος ή τί ακριβώς σώζεται;**

Τελικά, ο σκοπός του πακέτου είναι να αποπληρωθούν τράπεζες και επενδυτικά σχήματα που έχουν στα χέρια τους ελληνικό χρέος. Οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές και τα συνταξιοδοτικά ταμεία είναι οι πραγματικοί αποδέκτες του πακέτου στήριξης και όχι η Ελλάδα.

Και η υπάρχει μία ευρωπαϊκή διάσταση σε όλο αυτό το θέμα καθώς το **80% του ελληνικού κρατικού χρέους δεν επιβαρύνει το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα αλλά τους ισολογισμούς Γερμανικών, Γαλλικών και Βρετανικών τραπεζών**. Η Ευρώπη και το ΔΝΤ δεν παρέχουν φρέσκια ρευστότητα στην Ελλάδα αλλά, πάνω από όλα, δημιουργούν μία ασπίδα προστασίας του ευρωπαϊκού χρηματιστηριακού συστήματος από τα 200 δις απωλειών που μπορούν να προκύψουν από το ενδεχόμενο μίας ελληνικής πτώχευσης. Περιέργως, περίπου το 25% του ελληνικού χρέους βρίσκεται στο Βρετανικό (και το Ιρλανδικό) χρηματιστηριακό σύστημα.”

Ολοκληρώνω την επιχειρηματολογία μου πως δεν υπήρξε ποτέ σχέδιο διάσωσης της Ελλάδας με την τελευταία φράση της συγκεκριμένης έκθεσης του CERP από τον Ιούλιο του 2010: **“Οι**

προφανείς ευνοημένοι του πακέτου που παρέχεται από τα κράτη της Ευρωζώνης δεν είναι οι Έλληνες εργαζόμενοι και οι πολίτες που θα υποφέρουν από τις σκληρές περικοπές και από την ύφεση αλλά τα χρηματιστηριακά κέντρα όπως το City του Λονδίνου.”

**Ο Πάνος Παναγιώτου είναι Χρηματιστηριακός Τεχνικός Αναλυτής*

Πηγή/φωτό: Ανιχνεύσεις